

Fictie of Werkelijkheid - Pensioenschade bij ondernemers?

In een letselschadedossier stuitte ik recent op een bewering dat er pensioenschade was ontstaan bij het slachtoffer, zijnde een zelfstandig ondernemer. Door het voorval was er Verlies Aan Verdienvermogen (VAV) ontstaan waardoor en minder gebruik kon worden gemaakt van de Oudedagsreserve. Dat er minder Oudedagsreserve opgebouwd zou kunnen worden, klopt natuurlijk. Maar is er daardoor ook pensioenschade? Dezelfde vraag kan tevens gesteld worden voor een Directeur Groot Aandeelhouder (DGA) die in zijn eigen Besloten Vennootschap minder pensioen opbouwt middels een oudedagsverplichting als gevolg van VAV. In dit artikel ga ik dieper in op de vraag in hoeverre er pensioenschade kan optreden bij ondernemers.

Om maar direct met deur in huis te vallen, is het twijfelachtig of er werkelijk pensioenschade optreedt bij ondernemers in geval van letsel in combinatie met VAV. Ik hoor u zeggen “Hoe kan dit nou; er wordt toch minder opgebouwd?”. Het is echter de vraag wat we bedoelen met “minder opbouwen” nu pensioenregelingen voor ondernemers veelal fiscale voorzieningen zijn. Een fiscale voorziening kent geen verplichting om daadwerkelijk premie te betalen om pensioen bij een verzekeraar of fonds op te bouwen. Dit is een groot verschil met pensioenregelingen voor personen in loondienst waar die verplichting tot premiebetaling wel bestaat. Pensioenregelingen voor ondernemers worden in de praktijk voornamelijk gebruikt om fiscale aftrekposten te creëren doch van werkelijke pensioenopbouw (= premie betalen aan een verzekeraar of pensioenfonds) is veelal geen sprake. Daar komt nog bij dat de aftrekposten van de genoemde pensioenregelingen voor ondernemers slechts leiden tot belastinguitstel en niet tot belastingafstel. Door minder gebruik te kunnen maken van deze aftrekposten ontstaat er zodoende niet automatisch pensioenschade.

Logischerwijs zou je verwachten dat er pensioenschade ontstaat als een ondernemer voor het voorval wel pensioenpremie betaalde aan een verzekeraar of pensioenfonds. Ook dat is echter zeer de vraag. In mijn artikel [Pensioenaanspraken bemoeilijken personenschadeberekeningen](#) heb ik aangekaart dat de pensioenopbouw gecontinueerd kan worden als er premievrijstelling bij invaliditeit was meeverzekerd. Tevens is er veelal sprake van een opkomend voordeel na het voorval. Dan wel door toedoen van de premievrijstelling dan wel doordat de premie verlaagd wordt door toedoen van VAV. Hierbij moeten we bedenken dat er voor de pensioenpremie van een ondernemer altijd een 100% eigen bijdrage van toepassing is die na het voorval volledig of gedeeltelijk komt te vervallen. Hou je verder gelijke voet qua rendementspercentage in een contante waarde berekening – nu veelal 0% - en het rendement op de beleggingen van de ingelegde pensioenpremies en toekomstige pensioenuitkeringen, dan is een pensioenschade niet vanzelfsprekend. Ook het ongelimiteerd toepassen van de Oudedagsreserve voor een zelfstandig ondernemer is niet vanzelfsprekend. De Oudedagsreserve kent namelijk een fiscale limiet en mag niet hoger uitkomen dan het Ondernemingsvermogen. Wil een zelfstandig ondernemer jaarlijks gebruik blijven maken van de Oudedagsreserve dan zal het Ondernemingsvermogen ook jaarlijks moeten stijgen. Dit kan de ondernemer realiseren door jaarlijks minder geld uit de onderneming op

te nemen t.o.v. hetgeen fiscaal wordt verdiend. Een verlaging dus van het consumptieve inkomen. Als alternatief kan de ondernemer een stijging van het Ondernemingsvermogen ook realiseren door privé geld te storten in de onderneming. Echter, beide varianten stuiten in de praktijk op problemen. Gevolg hiervan is dat de Oudedagsreserve slechts beperkt toegepast kan worden waardoor er van pensioen opbouwen niet veel terecht komt. Om dit in een personenschadeberekening correct vast te kunnen stellen, is een goed rekenprogramma van essentiële waarde. Een rekenprogramma die jaarlijks het Ondernemingsvermogen vaststelt, de hoogte van de Oudedagsreserve controleert op bovenmatigheid en de dotaties aan de Oudedagsreserve automatisch stopt bij bovenmatigheid.

Als laatste sta ik stil bij de mogelijkheid die een DGA heeft om middels een Pensioen BV een pensioenaanspraak op te bouwen. De Pensioen BV – die vaak in het bezit is van de DGA – treedt daarbij op als verzekeraar en de Besloten Vennootschap van de DGA betaalt pensioenpremie ten bate van de Pensioen BV. In eerste instantie ben je dan geneigd om te stellen dat er daadwerkelijk pensioen wordt opgebouwd en dat er dus pensioenschade kan ontstaan bij letsel in combinatie met VAV. Als ik de eerder genoemde beperking weg denk dan is dat in theorie correct. Echter, de praktijk is weerbarstiger nu – in tegenstelling tot een echte pensioenverzekeraar – de Pensioen BV vrijheid heeft in de manier waarop de pensioenpremies worden belegd. In de meeste gevallen leent de Pensioen BV de ontvangen pensioenpremie weer uit aan de Besloten Vennootschap van de DGA. Per saldo betaalt de DGA dan geen premie en blijft er slechts een boekhoudkundige pensioenregeling over. Van daadwerkelijke pensioenopbouw komt dan in de praktijk niet veel terecht hetgeen natuurlijk consequenties heeft bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid.

Er zitten veel haken en ogen aan de vaststelling van een pensioenschade t.b.v. een ondernemer. Zoals in mijn eerder gememoreerde artikel aangekaart, is voor de vaststelling van een pensioenschade t.b.v. een werknemer in loondienst al veel kennis en ervaring noodzakelijk. Dit artikel maakt duidelijk dat een pensioenschade t.b.v. een ondernemer vele malen ingewikkelder is. Het wordt nog ingewikkelder nu de meeste rekenprogramma's in de markt de nodige fouten herbergen en nauwelijks tot geen ondersteuning bieden voor het berekenen van ondernemers en pensioenregelingen (zie o.a. mijn artikel [Misvattingen over rekenprogramma's](#)). Veel onduidelijkheid en incorrecte stellingen over dit onderwerp kunnen in de praktijk weggenomen worden door o.a. te investeren in kennisuitbreiding. Daarnaast zal het gebruik van een adequaat rekenprogramma – zoals de app [Letselschade Berekenen PLUS](#) – een verdere bijdrage leveren in het versneld afwikkelen van personenschades.

November 2020,

Vincent van den Bogert.

Als rekenkundige, financieel adviseur en software ontwikkelaar is Vincent van den Bogert vanaf 1998 directeur/eigenaar van het bedrijf [Vinplan.Apps](#). Het bedrijf richt zich op de ontwikkeling van software voor de financiële industrie (personenschades en financiële planning) en het uitvoeren van rekenopdrachten en bedrijfseconomische analyses in de personenschadebranche. Vincent van den Bogert heeft jarenlang als gecertificeerd financieel planner gewerkt waarbij de dienstverlening primair gericht was op ondernemers en vermogende particulieren.

